

V předmluvě zmiňuje se autor o pochybách, které měl o tom, zda je vůbec možno zahrnovati tyto mimosmluvní závazky do oblig. práva, když ideologie, která dělila právo soukromé na právo věcné a oblig. je v zásadě pochybena. Hledisko filosofického kriticismu, pod kterým své výklady podává, nutí autora, aby se díval na rozdělení a systematiku soukromého práva s hlediska jiného a uspořádána proto systematika podle hlediska normologického.

Knihu rozděluje autor na tři části. V části první pojednává o mimosmluvních jednáních na vrub druhého, které rozděluje na přímé (opírajíc se o smlouvu zmocňovací) a nepřímé (když tu smlouvy není). Toto nepřímé jednatelství dělí na jednatelství bez příkazu (§§ 1035 až 1040 o. z. o.) a na obrácení věci ve prospěch druhého (§§ 1041—1044 o. z. o.) Jednatelství předpokládá zásah do cizího jmění. Tím je charakterisován tento mimokontraktuální poměr proti poměru smluvnímu (zastoupení). Zmíniv se o dvou druhích jednatelství: nutném a účelném, a o jednatelství nepravém přechází k versio in rem. Líčí zevrubně podstatu jeho a rozebírá jednotlivé případy tohoto druhu jednatelství: plnění za druhého, plnění alimentů, obětování věci vlastní ve společném nebezpečí, překročení hranic při stavbě a jednání s nepřímým zástupcem.

Druhá a nejobsáhlejší část jedná o náhradě škody. Autor předesílá obsírné pojednání o podstatě povinnosti k náhradě škody, obrací se k výkladům obecným o této materii a přechází k vyložení skutkových podstat zakládajících nárok na náhradu škody. Tak pojednává o deliktech proti integritě tělesné, o deliktech proti cti a dobrým mravům, kde zejména zvláště bedlivě si všímá urážky na cti a rozšiřování nepravdivých zpráv. Důležitou a velmi přehlednou kapitolou je kapitola o podnikatelském risku, kde zejména partie o ručení za škody, způsobené při železničním provozu a o ručení za škody, způsobené vozidly poháněnými živelní silou (automobily) a letadly (všímá si rozdílu zákona, o ručení za škody z provozování automobilů č. 162/1908 ř. z. a zákona o letectví č. 172/1925 Sb. z. a n.), budou čtenáři hojně vyhledávány pro svoji aktuálnost a zejména studenty-právnickými vděčně přijaty pro svoji jasnost a snadnou pochopitelnost. Stejně však i kapitoly další o ručení za majetek a ručení za osoby třetí, kde pojednává o ručení za orgány pomocné — t. j. lidí, kterých někdo používá v okruhu svého jmění, aby dosáhl vytčené cíle —, o ručení orgánů veřejné moci výkonné za porušení úřední povinnosti, o ručení státu a právnických osob, jsou právě pro právnický dorost šťastně výkladově řešeny.

Část třetí jedná o nekalé soutěži. O této materii pojednává již celá literatura a tu autor nechce rozmnožovati, nýbrž podává jen charakteristické známky její, aby umožnil těm, kdož o tuto otázku se zajímají, informovati se o jádru problému.

Knihla tato je určena především pro studujícího právníka a ve druhé řadě pro právníka praktického. Proto autor podává své výklady způsobem přehledným a jasným. Aby toho dosáhl, doprovází množstvím praktických příkladů teoretické stati, takže kniha je srozumitelná a snadno pochopitelná pro každého inteligentního laika. Tato snaha však nijak nevádí autorovi, aby látku nepodal též vědecky právě ve spojení těchto dvou hledisek leží nesporné plus učebnice a bude jistě jak studujícími tak i praktickými právníky, jimž mohu tuto knihu vřele doporučiti, hojně vyhledávána.

Úprava knihy je stejná jako při obou předešlých svazcích, což je jistě dílu ku prospěchu. Dílo tvoří takto jednotný celek, jak ho tvoří i materie, o kterém je v něm pojednáno. Oma.

JUDr. Vladimír Mandl: Automobilový zákon z 9. srpna 1908, č. 162. ř. z., a jeho forma. Sběrka spisů právnických a národohospodářských, sv. XLI, Brno 1929, Barvič & Novotný. Str. 57. Kč 10. — Plzeňský advokát dr. Mandl, který je nám znám již z dřívějších svých prací z oboru práva soukromého, zvláště svým spisem »Letecké právo«, vyšlým v r. 1928 v Plzni, podniká svým posledním spiskem

»Automobilový zákon« pokus podati dnešní stav této otázky s hlediska práva soukromého. Je nesporno, že autor zde řeší otázku velmi časovou, poněvadž v poslední době v dopravnictví nastal rozmach nikdy nečekaný. Dr. Mandl rozdělil svoji práci na tři části, z nichž první obsahuje znění zákona automobilového z r. 1908, druhá, nejobsáhlejší, pěkně systematicky rozdělena na 10 paragrafů, pak výklad tohoto zákona, v němž autor ukázal velkou obratnost ve výkladu právních předpisů, a konečně ve třetí části svého spisku zabývá se dr. Mandl danou otázkou s hlediska *de lege ferenda* se zaujetím jistého kritického postoje. V každém směru však dlužno uznati jeho patrnou snahu osvětliti danou otázku s různých hledisek; jeho značná znalost literatury a praxe Nejvyššího soudu a přehledné uspořádání látky pak ukazují, že autor jest s to, aby danou otázku soukromého práva vědeckými metodami dovedl zpracovati. Podotýká také, že touto velmi časovou otázkou zabýval se i 35. sjezd německých právníků v roce 1928 v Salzburku a to s hlediska její *jednotnosti*, totiž, zda nebylo by vhodné nově a jednotně upravit zásadu ručení železnic, drah silničních, jízdných silostrojů a letadel. Ač zmíněný sjezd odpověděl na tuto otázku negativně, přece ukázal, že jednotlivé obsahové odlišnosti ručních zákonů lze vyrovnati a že takové sblížení je namnoze žádoucím, stejně jako reforma uvnitř jednotlivých druhů ručení. Tento spisek podává tedy nynější stav jedné z otázek velmi časových a nadmíru zajímavých, s níž se takřka denně při moderní dopravě v životě setkáváme.

Fr. Olšar.

Dr. E. Chalupný: O otázce populační a reformě trestního práva.

Publikace Sociálního ústavu ČSR., č. 44, stran 40, cena 5 Kč. — Brožuru, jejímž obsahem je přednáška pronesená na schůzi Sociál. ústavu a později provedená debata členů Sociál. ústavu o ní, nelze posuzovat jako samostatné vědecké dílo, jak autor sám v úvodu podotýká. Vycházejí z nepřesnosti statistických čísel, řeší populační otázku s hlediska povšechného organického a sociálního vývoje. — Dle jednoho zákona živočišného vývoje je početnost druhů v opačném poměru k vyspělosti individuální. V důsledku toho i lidstvo primitivní, méně vyspělé bylo plodnější než ono, jehož kultura stoupla. Proto nelze ve zmenšování porodnosti t. j. v úpadku početním spatřovati vždy i úpadek kulturní a sociální, ba naopak. Pochybným jest ovšem výrok Chalupného »kvalita stojí nad kvantitou« s hlediska materialistického a hlavně militaristického. (Správně tu reagoval MUDr. Chvojka: »V zápase existenčním musejí podlehnouti jedinci sebedokonalejší, jestliže jsou napadeni velkým počtem jedinců nižšího druhu.«) — Rovněž nelze tvrditi, že plodnost organismu je úměrná jeho fyzické zdatnosti, jeho zdraví. (Ward: organismy nejhladovější jsou nejplodnější.) Podstata plodivé síly je pro nás tajemstvím a nelze ji žádným způsobem regulovat. Buduje na těchto faktech. Chalupný dokazuje mylnost snah usilujících o násilné zvětšení populace (starořímské pokusy, v přítomnosti extrémní populační agitace různých států, v první řadě politika Mussoliniho v Itálii). Populační problém lze řešit toliko sociálně, t. j. zlepšováním existenčních podmínek. — Právě tak, jako nelze populaci uměle regulovat, nelze na ni působit ani tresty na vyhánění plodu dle § 144 tr. z., pro jehož úplné a bezvýhradné (!) odstranění dr. Chalupný se přimlouvá. Této části přednášky, která je vybudována příliš subjektivně a tendenčně, nutno vytknouti věcnou neúplnost, na níž reagovalo v diskusí (obzvláště dr. Lány), jež se hlavně této části týkala. Karásek.

Dr. Ant. Ráliš: Delikty proti cti na venkově. (Kriminologická studie.) Nákl. právnické fakulty university Komenského. Bratislava 1929. V komisi Fr. Řivnáče v Praze. Cena 30 Kč. — Kriminologie je u nás téměř neznámou vědou. Nemáme dosud ani jediného skutečně kriminologického soustavného díla. Ojedinele a velmi zřídka se vyskytující časopisecké články, které se označují jako kriminologické úvahy, ve skutečnosti jimi nejsou. Není-li jejich obsah čistě trestně-právně dogmatický, jsou v nejlepším případě pojednáními rázu technicko-kri-